

- організовано взаємодія природоохоронних, водохозяйствених і місцевих органів управління України і Молдови в ситуаціях і екологічних катастроф в басейні р.Дністр.

Одеським облводхозом завершено роботи по паспортизації малих рек басейна р.Дністр, а також виконано проектні роботи по визначенню зон можливого затоплення в басейні р.Ягорлык, р.Кучурган, р.Рибница, р.Белочи, р.Окна, р.Тростянець, р.Золотая, р.Кульна, р. Черная, р.Сошка, р.Дивна

На основі вищеизложеного для покращення стану водних об'єктів в нижньому течії Дністра пропонуємо провести наступні заходи:

1. Розробити і затвердити установленим порядком міждержавну еколого-економічну програму комплексного використання вод і оздоровлення водних ресурсів в басейні р.Дністр.

2. Продовжити дослідження по програмі екологічного водохозяйственого моніторингу, в тому числі в басейні р.Дністр.

3. Навмисно знизити скиди забруднюючих речовин від підприємств і господарств шляхом проведення реконструкції і капітального ремонту існуючих очисних споруд стічних вод, ліквідації або переносу тваринницьких ферм і вигонів худоби з бережних захисних смуг, а також складових мінеральних і ядохімікатів з природоохоронних зон водних об'єктів (згідно з пропонуємих первоочередних заходів по покращенню стану р.Дністр Одеської області на 1995-2005 гг.).

4. Активізувати роботу міждержавних груп по виконанню прийнятих програм оздоровлення р.Дністр.

СТІК ПРИТОК НИЖНЬОЇ ТЕЧІЇ ДНІСТРА В УМОВАХ АНТРОПОГЕННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Гопченко Є.Д., Лобода Н.С.

Одеський гідрометеорологічний інститут, Одеса

У своїй нижній течії р. Дністр виходить на територію зони посушливого клімату, де існує дефіцит водопостачання. Стік приток у цьому регіоні значно порушений водогосподарчими перетвореннями, головними з яких витрати місцевих водних ресурсів на зрошення сільськогосподарських земель та додаткове випаровування з водної поверхні штучних водойм. Завдяки впливу антропогенної діяльності ряди спостережень за стоком втратили свою репрезентативність і не гідні до застосування при підготовці тих чи інших проектів подальшого використання або відновлення водних ресурсів нижнього Дністра. У той же час відомості про стік у природних умовах його формування, як правило, відсутні. За таких обставин є доцільним застосування моделей стоку.

Авторами запропонована і реалізована для басейну нижнього Дністра методика оцінки статистичних характеристик річного стоку у природних та по-

рушених господарчою діяльністю умовах. Основою досліджень є стохастична модель річного побутового стоку, в якій на природний стік заданої забезпеченості "накладаються" у відповідності з рівняннями водогосподарчих балансів витрати стоку в залежності від рівня водогосподарчих перетворень на водозборі. Останні виглядають як директивні показники (наприклад, відносна площа водної поверхні штучних водойм у відсотках, відносна площа зрошуваних земель та інше) і як випадкові складові, що залежать від кліматичних умов розрахункового періоду (дефіцит водоспоживання води сільськогосподарськими рослинами, додаткове випаровування з водної поверхні, тощо). Проблема оцінки природного стоку вирішувалась за методом гідролого-кліматичних розрахунків (ГКР), запропонованого В.С. Мезенцевим, і апробованого авторами для умов України. У цьому методі для розрахунків стоку використовується метеорологічна інформація, на яку практично не впливає антропогенна діяльність. "Кліматичний" стік дорівнює природному, а для малих водозборів розроблено методику переходу від кліматичного до природного стоку з урахуванням факторів підстиляючої поверхні. У відповідності з викладеними матеріалами виконана оцінка природних водних ресурсів нижнього Дністра та надана оцінка їх змін в залежності від рівня антропогенної діяльності. На базі результатів стохастичного моделювання можливо отримати характеристики річного побутового стоку при будь-яких заданих показниках водогосподарчих перетворень.

МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПОПУСКІВ З ДНІСТРОВСЬКИХ ВОДОСХОВИЩ ДЛЯ ОБВОДНЕННЯ ЗАПЛАВНИХ ЕКОСИСТЕМ В ПЕРІОДИ КРИТИЧНОГО МАЛОВОДДЯ

Гопченко Є.Д., Іваненко О.Г.

Одеський гідрометеорологічний інститут, Одеса

В періоди критичних маловодь в басейні р.Дністер виникають загрози розвитку і збереженню реліктових екосистем в заплавах і озерах гирлової частини річки. Єдиний спосіб збереження біологічного різноманіття заплав своєчасне обводнення їх площі водами штучного паводку за рахунок попусків із Дністровських водосховищ.

Визначення обсягу та режиму попусків із водосховища при Верхньодністровській ГЕС звичайно вирішується в умовах конфлікту з енергетичною галуззю, що несе при холостих скидах води витрати в виробітку електроенергії. Тому розрахунки параметрів попусків повинні враховувати оптимальні умови життєдіяльності екосистем при мінімальних витратах води з водосховищ. Це потребує використання точних способів обчислення руху хвилі паводку по русловій системі Дністра в умовах її розплатування і концентрації в руслах і заплавах ділянках гирла.